

Toestand van de bruine kiekendief 2008 in IJzer en Polder

Na het superjaar van vorig jaar werd het, net zoals bij de kerkuilen, iets minder in kiekendievenland. Ondank de minder talrijke muizen sloeg de bruine kiekendief zich toch, als allrounder, uit de slag maar bereikte weliswaar toch de kaap van 20 broedgevallen niet.

Overzicht broedgevallen

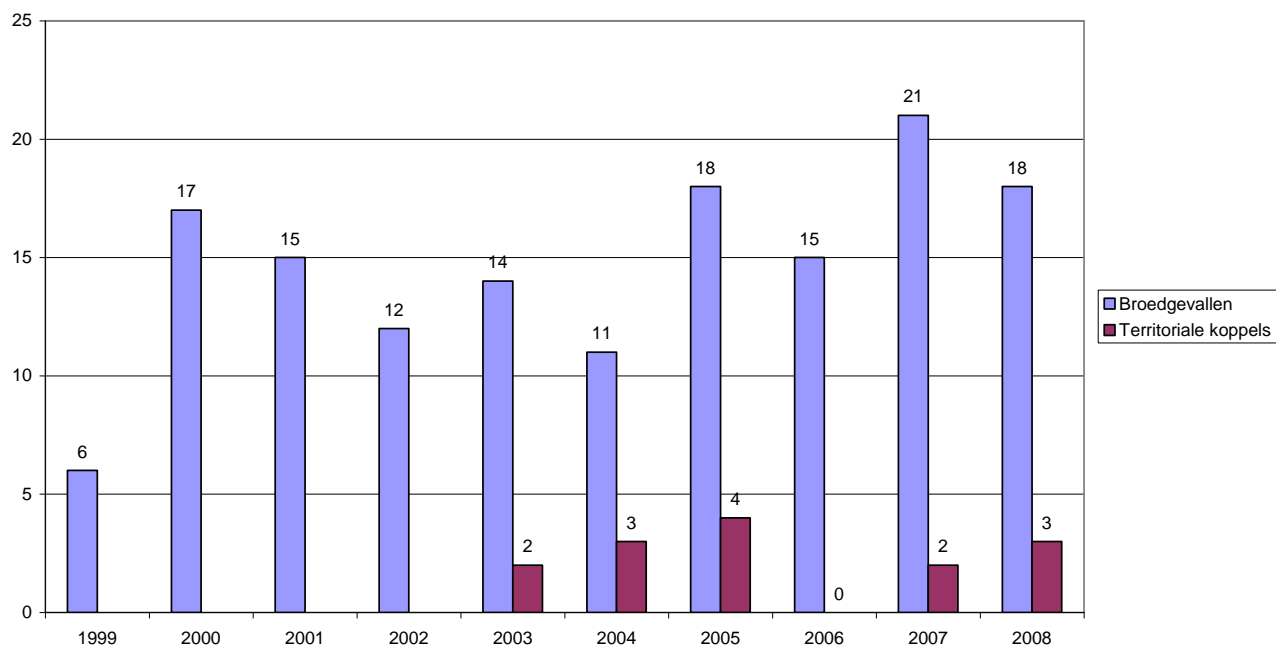
Gemeente	Plaats	Biotoop	Nest	Nestsucces
Diksmuide	Woumen-Stenensluisvaart			onbekend
Diksmuide	Nieuwkapelle-Bien Acquis	rietland		onbekend
Diksmuide	Stuivekenskerke	rietland		min 1 juv
Diksmuide	Blankaart (groot rietveld)	rietland		onbekend
Diksmuide	Woumen-Rhillebroeken Put Nautilus	rietland		onbekend
Diksmuide	Woumen-Put Noordkantvaart	rietland		onbekend
Diksmuide	Oostkerke-Lampernissestraat	triticale	5 pulli	4 juv
Diksmuide	Stuivekenskerke	rietland		3 juv uitgevlogen
Houthulst	Merkembroek-Put Joinville	rietland		min 2 juv
Koksijde	Oostduinkerke-De Zelte	gerst	3 pulli + 1 ei	2 juv uitgevlogen
Koksijde	Kinderlaan	rietland	4 pulli	uitgevlogen
Lo-Reninge	Noordschotebroek	hooiland	3 pulli (vervolglegsel ?)	uitgevlogen
Lo-Reninge	Reninge-Westbroek	hooiland		min 1 juv
Nieuwpoort	Ramskapelle-Hemmestraat	tarwe	territoriaal koppel	
Nieuwpoort	Ramskapelle-Violettestraat	tarwe	territoriaal koppel	
Veurne	Avekapelle-'s Heerwillems	tarwe		mislukt
Veurne	Zoutenaie-Zoutenaaiestraat	gerst	6 eieren	3 juv uitgevlogen
Veurne	Suikerfabriek	rietland	3 of 4 pulli	uitgevlogen
Veurne	De Moeren-Grensstraat	tarwe	4 pulli	uitgevlogen
Veurne	Bulskamp-Bulskampstraat	tarwe	territoriaal koppel	
Veurne	Rode Poort	rietland	4 pulli	uitgevlogen

Geen 21 broedgevallen dit jaar maar wel net hetzelfde aantal als in 2005, namelijk 18 broedgevallen. Toen was er wel sprake van een piekjaar bij de muizen, wat nu niet het geval was. Het aantal territoriale koppels liep op tot 3. Op twee locaties was dat in de omgeving waar we vorig jaar een broedkoppel konden noteren.

Als we kijken naar de verdeling tussen enerzijds de koppels in de IJzervallei en de polders, dan komen we in 2008 uit op 50/50 verdeling. Vorig jaar was dat een 40/60 verdeling in het voordeel van de polders. Ongetwijfeld profiteren de bruine kiekendieven van een hoge (veld)muizenstand in de polders met een hogere piek in de broedgevallen tot gevolg. In de periode 2000-2008 bereikten de bruine kiekendieven een gemiddelde van 15,67 broedgevallen per jaar.

Broedgevallen en territoriale koppels bruine kiekendief IJzer en Polder 1999 - 2008

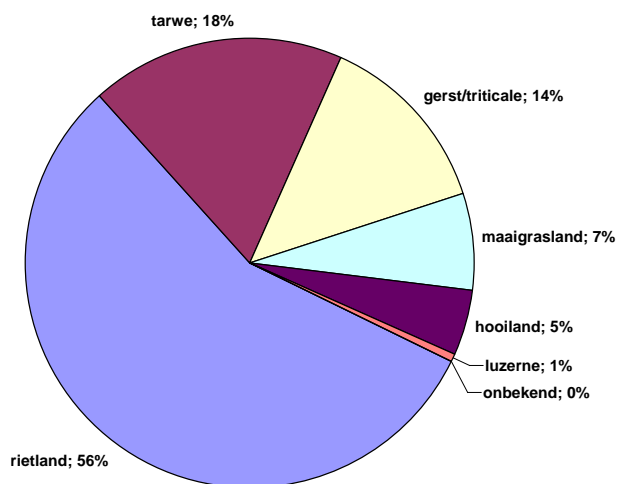

Nestplaatskeuze

Meer dan 60 % van de bruine kiekendieven broedde vorig jaar in rietland (vooral in de IJzervallei), wat iets meer is dan ons 9-jarig gemiddelde van 56 %. Een kleine 30 % broedde in graanvelden (twee in tarwevelden en drie in gerst/triticale), in hooilanden waren er twee bruine kiekendieven die het nestgeluk zochten.

Hooiland	→	2
Graanveld	→	5
Rietland	→	11
Maaigrasland	→	0
Totaal	→	18

Broedbiotoop bruine kiekendief IJzer en Polder 1999 -2008

Gemeenten

Veurne en Diksmuide zijn de twee kiekendievengemeenten in de regio. Daarnaast heb je de broedgevallen in de broeken van Merkem (Houthulst) en het Westbroek & Noordschotebroek (Lo-Reninge) waar we twee koppels zagen nestelen in hooilanden. Het succes van vorig jaar in de polders van de Westkustgemeenten kon dit jaar niet worden doorgetrokken. Enkel Koksijde hield stand met twee koppels.

Veurne	→	5
Diksmuide	→	8
Houthulst	→	1
Lo-Reninge	→	2
Koksijde	→	2
De Panne	→	0
Nieuwpoort	→	0

Beschermingsactie

Vorig jaar was er heel wat beschermingswerk noodzakelijk om de jonge bruine kiekendieven uit de pikdorser te halen (6). Dit jaar hadden we minder werk, buiten het opsporen natuurlijk van de koppels. Slechts in twee gevallen moest worden opgetreden : het koppel bruine kiekendieven in een gerstveld in de Zelte (Oostduinkerke) enerzijds en anderzijds een koppel in een hooiland van het Noordschotebroek, eigendom van Agentschap Natuur en Bos. Dankzij de bereidwillige medewerking van Floris Verhaeghe (ANB) en Henk Schaut (RLIJP) werd een vierkant afgepaald zodat de landbouwer bij het maaien het nest kon sparen.

Charles Verdievel samen met medewerker Walter Wackenier (De Zelte- Oostduinkerke)

Broedsucces en nestgemiddelde

Twaalf broedgevallen hadden met zekerheid broedsucces. In procenten betekent dit 66,67 %. In vijf gevallen was het broedsucces niet gekend (28 %). Wellicht was er ook hier nestsucces maar werd dit niet geconstateerd. Acht broedgevallen werden gecontroleerd (geringd). Helaas geen grote nesten van vijf kloeke bruine kiekendieven zoals vorig jaar. In vier gevallen waren er vier pulli aanwezig, in drie nesten drie en

tenslotte was er één nest met twee jonge bruine kiekendieven. Het nestgemiddelde in 2008 bedroeg aldus 3,38 pulli (3.78 in 2007).

Het relaas

In Veurne hadden we dit jaar twee geslaagde broedgevallen in graanvelden. Kersvers medewerker Bart Goudeseune ontdekte een koppel in een gerstveld te Zoutenaai. Van de oorspronkelijk 6 eieren vlogen er drie juvenielen uit. Het was een zeer vroeg nest zodat het zonder bescherming mooi kon uitvliegen toen de tijd van de pikdors er aankwam. We vermoeden dat het hetzelfde koppel bruine kiekendieven was die het jaar voordien op amper 400 m van het huidige nest vijf pulli hadden grootgebracht. Op onderstaande foto rechts zie je Bart in het midden samen met Danny De Preter en Jef Desaever.

Het tweede koppel had zich in een tarweveld genesteld vlakbij de Franse grens in De Moeren, bijna in de achtertuin van Norbert Roothaert. Op de linkse foto van pagina één van dit verslag zie je het nest bij het ontdekken ervan : drie pulli en nog één niet uitgekomen ei samen met een mooi gekuiste filet van duif. Op onderstaande foto links zie je Jeroen Arnoys, Jonas Deconinck, Jef Desaever en Jasper Deconinck samen met telkens één pulli uit dit nest tijdens het ringen.

Een laat ontdekt nest (eileg eind mei) te Avekapelle mislukte uiteindelijk nog in de fase van de kleine jongen. Oorzaak onbekend.

Na de mislukking vorig jaar op de Decantatiebekkens van de (ex-)Suikerfabriek hadden we dit jaar terug nestsucces. Drie of misschien vier pulli vlogen uit. Ook het koppel in een rietveldje te Eggewaartskapelle had terug succes met vier uitgevlogen juvenielen.

Tenslotte nog een territoriaal koppel in de Bulskampstraat te Bulskamp. Hier bleef het koppel tot diep in de zomer aanwezig in de buurt.

In Diksmuide hebben we traditioneel een broedgeval in Oudekapelle. Of het koppel nestsucces had, is onbekend. Maar dit jaar hadden we ook een broedgeval in een triticale-veld in Oostkerke. Een foto van de oorspronkelijk vijf jonge pulli vind je op pagina 1 (rechts) van dit verslag. Het uiteindelijk resultaat bij het ringen was één pulli minder. Maar toch nog een mooi resultaat. Hopelijk komt er dit jaar een vervolg.

Wellicht zijn er nog broedende bruine kiekendieven in de polders van Diksmuide aanwezig. Niet alleen de polders van Kaaskerke, Oostkerke en Driekapellen maar ook in de buurt van Leke, Beerst en Keiem zijn er potentiële locaties voor onze bruine kiekendieven ! Wie helpt er mee zoeken ?

Dit jaar was het minder in onze Westkustpolders. Enkel in de gemeente Koksijde hadden we terug het aantal van vorig jaar, namelijk twee broedgevallen. Eén ervan had z'n intrek genomen in een klein rietveldje vlakbij het centrum van Nieuwpoort. De vier jongen vlogen mooi uit : de juvenielen zaten mooi in een struik toen we op terugtocht kwamen van de ringsessie van het volgende broedgeval in Koksijde.

Dit koppel had z'n intrek genomen in een gerstveld in de Zelte. Bij dit gewas moeten we meestal optreden teneinde de pulli te beschermen tegen de vernietigende kracht van de pikdorser. Dit was hier dan ook het geval. Op pagina 9 zie je een mooie foto van de fiere landbouwer (die we vorig jaar mochten verwelkomen op onze viering van 10 jaar bruine kiekendieven) samen met onze medewerker Walter Wackenier uit Oostduinkerke tijdens het ringen van de jongen.

In Nieuwpoort hadden we dit jaar enkel te maken met territoriale koppels. Deze koppels gedragen zich als volwassen koppels (inclusief balts en nestbouw) maar door de onvolwassenheid van één van de twee dieren komt het niet tot eileg.

Alhoewel we dit soort territoriale koppels reeds meerdere malen hebben voorgehad, was het dit jaar in de Hemmestraat toch een speciaal geval. We hadden reeds meerdere malen het koppel kunnen bewonderen en vanaf de weg ook reeds een prooioverdracht kunnen waarnemen. Dit laatste is toch een referentie dat het vrouwtje ofwel aan het broeden is ofwel met kleine jongen zit die ze moet voederen. Het bewuste perceel was echter gigantisch groot. Het situeren van het nest was dan ook niet simpel. Gelukkig konden we via het erf van landbouwer Geert Goossens in een dreef onze auto parkeren om van daaruit de kiekendieven gade

te slaan. Een eerste poging om het nest te lokaliseren mislukte. De plaats waar het vrouwtje met haar prooi naar toe vloog bleek gewoon een plukplaats te zijn, dit is een plaatjes op de grond waar ze haar prooien verscheurd om ze vervolgens naar haar jongen over te brengen. Om die plukplaats te ontdekken moesten we enkele honderden meters in het grote tarweveld lopen. Walter Wackenier stond aan de rand van de weg om via de walki talki richtlijnen te geven. Slechts op die manier konden we die plukplaats ontdekken. Maar ook een tweede poging om het nest te vinden mislukte. Ook toen kwamen we niet verder dan het ontdekken van plukplaatsjes. Uiteindelijk moesten we tot de conclusie komen dat het hier geen broedgeval betrof en dat sommige territoriale koppels bruine kiekendieven wel heel erg ver gaan in het simuleren van een broedgeval. Misschien oefenen voor volgend jaar ? Wie weet !

Het andere kerngebied van de bruine kiekendief in onze streek, naast de polders, is de IJzervallei. Traditioneel zijn er heel wat broedgevallen in de rietvelden of broeken van de IJzer die weliswaar niet allemaal slagen, vaak door predatie.

Van sommige broedgevallen hebben we dit jaar geen resultaten omtrent het broedsucces. Dit is meer bepaald het geval voor Woumen-Stenensluisvaart, Blankaart, Woumen-Rhillebroeken en Woumen-Noordkantvaart. In 2008 werden wel geslaagde broedgevallen genoteerd in Stuivekenskerke (min. 1 juveniel en begin september nog drie uitgevlogen jongen van wellicht een tweede, vervollegselsel), Merkembroek (min. 2 juveniel), Noordschotebroek (3 juvenielen) en tenslotte in het Westbroek (min 1 juveniel) in een hooiland.

Met dank aan alle medewerkers van het project !

Kris Degraeve